

ЛИТЕРАТУРА:

- АЛЕКСЕЕВА, О. В.: Хрестоматия по детской литературе, Москва 1954
 БИАНКИ, В.: Лесная газета на каждый год, Юизд., Ленинград 1961
 БИАНКИ, В.: Повести и рассказы, Ленинград 1959
 ГРОДЕНСКИЙ, Г.: Виталий Бианки, Москва-Ленинград 1954
 ЗУБАРЕВА, Е. Е.: Детская литература, Москва 1985
 Краткая литературная энциклопедия, том I, Москва 1962

Malá jubilejní recenze

Letošní jubilant profesor Radegast Parolek má za sebou rozsáhlé dílo, jež mapují dva bibliografické soubory jeho publikovaných prací. Oba vydala v průběhu posledních patnácti let Slovanská knihovna v Praze. Na prvním z r. 1981 se podíleli Theodor Syllaba a Margita Křepinská. Na dalším, zachycujícím období následujících jedenácti let (1981-1992), spolupracovali Miloslav Jehlička a Stanislav Cita (Radegast Parolek, Praha 1992). Leccos napovídá již sám rozsah těchto publikací, z nichž každá má více než 150 stran, i když ta první z nich zachycuje období mnohem delší - od r. 1943, kdy mladý Radegast Parolek vydával během války se skupinou přátel samizdatový časopis Literární dopis - až do doby tvůrčí zralosti zasloužilého univerzitního profesora. Druhá publikace vznikala za zcela jiného kulturního klimatu, kdy bylo možné opět jako kdysi po válce otevřít osobní archív, přiznat skutečné autorství těch, jimž jubilant umožnil publikovat pod svým jménem, jak tomu bylo v případě Miroslava Drozdy. A mohly zde být poprvé uvedeny vlastní Parolkovy práce, jež původně vycházely v nelegálních tiscích.

Základní profil profesora Parolka je však patrný z obou publikací - charakterizuje jej neobyčejná vědecká erudovanost a akribie, kombinovaná s velkou publicistickou praxí, jež dala vzniknout mnoha doslovům i předmluvám beletrie a stovkám novinových článků. Celoživotní básnická zkušenost umožnila profesorovi Parolkovi vytvořit řadu překladů včetně tlumočení tvorby baltských básníků. Dala mu však i lehkost pera při tvorbě jeho vědeckých monografií, studií, recenzí či řady habilitačních posudků.

Dalším charakteristickým rysem badatelova naturelu je neobyčejná šíře jeho zájmů. Sahá od ruské a české literatury a jejich vzájemného srovnávání, jak se to projevilo v jeho pracích o Vilému Mrštíkovi, především v monografii Vilém Mrštík a ruská literatura (1964), přes syntetické zpracování literárních dějin, zastoupené dodnes nejlepší vysokoškolskou učebnicí ruské literatury 19. -

začátku 20. století (Ruská klasická literatura, 1977, spoluautor Jiří Honzík) až po systematické zpracování literatur a kulturní historie neruských národností bývalého Sovětského svazu. Výsledkem jsou jeho Srovnávací dějiny baltických literatur (1978), Úvod do literatury národů SSSR (1981) i nedávno vydaný Nástin literatur Střední Asie a Sibiře (Praha, Melantrich 1995, 97 s.). Publikace vznikla rozšířením a podstatným doplněním rukopisu učebnice Literatury národů SSSR. IV. - XX. století, na níž se R. Parolek podílel spolu s V. Židlickým a V. Černým. Kniha vysázená již r. 1989 nemohla být z finančních důvodů vydána a byla posléze rozdělena do několika částí podle autorů a zpracovávaných literatur. R. Parolek tentokrát přizval ke spolupráci orientalistu Tomáše Laně, jenž publikaci doplnil cennými chronologickými tabulkami i rejstříkem a revidoval turkotatarské názvy. Vznikl tak stručný a svěže napsaný přehled literatur, o nichž jsme měli u nás dosud jen kusé a neutříděné znalosti. Vzhledem k tomu, že publikace je určena českému čtenáři, upozorňuje především na tituly dostupné v překladech do češtiny, jejichž přehled je uváděn v přiloze. Zajímavý je již historický úvod, upozorňující na aktuální situaci v SNS, kde celkový počet národních literatur a zonálních seskupení s každým desetiletím vzrůstá. Chronologické tabulky i vlastní výklad tak mapují velmi názorně disparátní vývoj jednotlivých literatur od prvních napsů v soghdštině (1. stol. n. l.) přes staré památky chórezmského písemnictví (3. stol.), rozkvet středoazijského a ázerbájdžánského písemnictví, které je vzhledem k jazykové a kulturní blízkosti Střední Asii do výkladu zahrnuto (10. - 15. stol.), až po národy sibiřského severu, pro něž bylo vytvořeno písmo (latinka) ve 30. letech 20. století. Publikace má tedy význam i pro pochopení základních faktů z historie kultury těchto zemí a jejich složitého vývoje, na němž se podílela jak kultura perská a turecká, tak ruská, jež přinesla zvláště v 19. a 20. století nové možnosti překladů a komunikace. Knihu lze doporučit i všem zájemcům o hlubší pochopení dění v současném SNS. Je potěšitelné, že publikace mohla vyjít právě v jubilejním roce profesora Parolka a doložit tak názorným způsobem jeho neutuchající tvůrčí potenci.

Danuše Kšicová